

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 7.10.2011
COM(2011) 624 konč.

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

NAPREDEK PRI DOSEGANJU KJOTSKIH CILJEV

**(zahtevano na podlagi člena 5 Odločbe št. 280/2004/ES Evropskega parlamenta in Sveta
o mehanizmu za spremljanje emisij toplogrednih plinov v Skupnosti in o izvajanju
Kjotskega protokola)**

{SEC(2011) 1151 konč.}

KAZALO

1.	POVZETEK	3
2.	DEJANSKI NAPREDEK V OBDOBJU 1990–2009	6
2.1.	Trendi emisij toplogrednih plinov v državah članicah.....	6
2.2.	Intenzivnost toplogrednih plinov in emisije na prebivalca v letu 2009	6
2.3.	Emisije toplogrednih plinov v letu 2009 v primerjavi z letom 2008	8
2.4.	Trendi emisij v glavnih sektorjih	8
3.	PREDVIDEN NAPREDEK PRI DOSEGANJU KJOTSKIH CILJEV	10
3.1.	Predvidene emisije toplogrednih plinov.....	10
3.1.1.	EU-27	10
3.1.2.	EU-15	10
3.1.3.	EU-12	10
3.2.	Stanje na področju izvajanja politike Unije o podnebnih spremembah.....	12
3.3.	Izvajanje sistema EU za trgovanje z emisijami (EU ETS)	14
3.3.1.	Drugo obdobje trgovanja (2008–2012).....	14
3.3.2.	Uporaba mehanizma skupnega izvajanja in mehanizma čistega razvoja s strani upravljavcev	14
3.4.	Predvidena uporaba kjotskih mehanizmov s strani vlad Unije	15
3.5.	Predvidena uporaba ponorov ogljika	15
4.	DOSEGANJE CILJEV ZA LETO 2020.....	16
4.1.	Cilj Unije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2020	16
4.2.	Politike, ki prispevajo k doseganju ciljev	16
4.3.	Predvideno odstopanje od ciljev	16
5.	PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMEMBAM	18
6.	STANJE V DRŽAVAH KANDIDATKAH ZA ČLANSTVO V UNIJI.....	18

1. POVZETEK

Napredek pri doseganju kjotskih ciljev v obdobju 2008–2012

Skupne emisije toplogrednih plinov v EU-27 brez emisij in odstranitvev zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva (LULUCF – Land Use, Land Use Change and Forestry) so se leta 2009¹ zmanjšale za 17,4 % v primerjavi z ravnmi iz leta 1990. Emisije so se v primerjavi z letom 2008 zmanjšale za 7,1 %, medtem ko se je v enakem obdobju bruto domači proizvod (BDP) v EU-27 zaradi gospodarske recesije zmanjšal za približno 4 %.

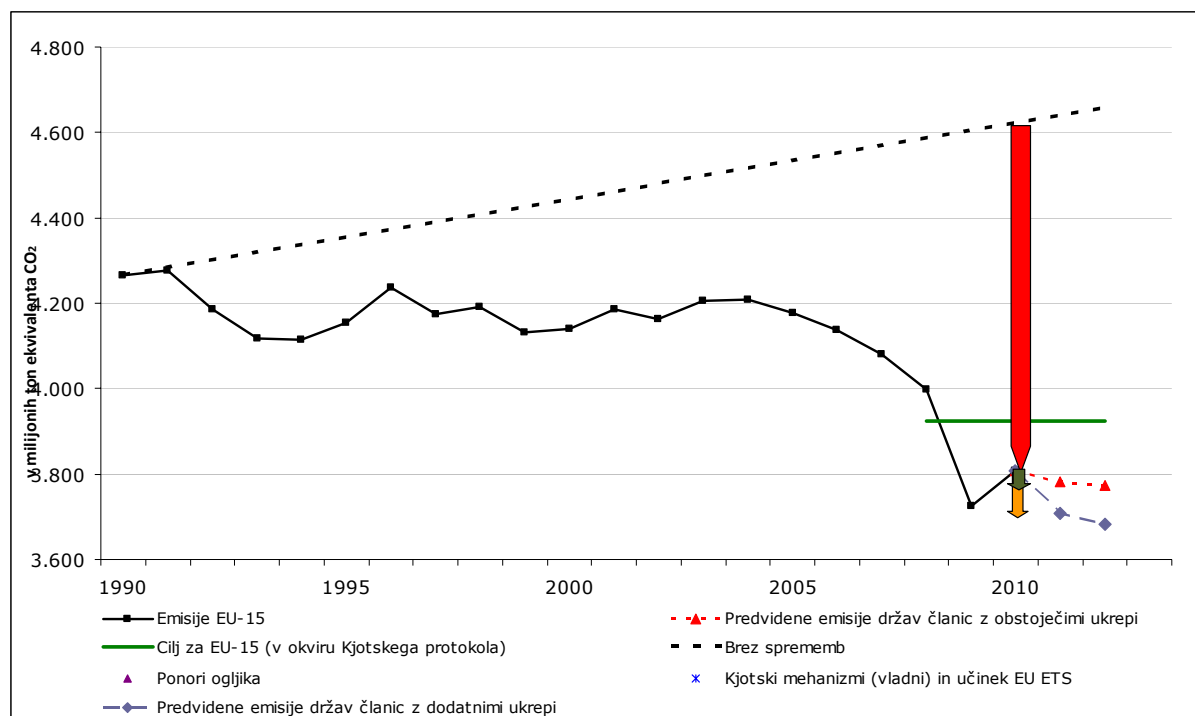
Poleg tega so se glede na začasne podatke² za leto 2010 emisije toplogrednih plinov v EU-15 in EU-27 v letu 2010 spremenile za 2,3 % v primerjavi z letom 2009. Glede na te ocene so emisije v EU-15 za 10,7 % manjše od emisij v izhodiščnem letu. Emisije v EU-27 so v letu 2010 približno 15,5 % manjše od emisij v letu 1990. BDP se je v obdobju 1990–2010 spremenil za 39 % v EU-15 in za 41 % v EU-27, medtem ko se je v obdobju 2009–2010 spremenil za približno 1,8 %.

V okviru Kjotskega protokola so se države članice EU-15 dogovorile, da bodo v obdobju 2008–2012 zmanjšale svoje emisije toplogrednih plinov za 8 % glede na izhodiščno leto. Na podlagi najnovjših razpoložljivih evidenčnih podatkov iz leta 2009¹ so se skupne emisije toplogrednih plinov v EU-15 že šesto leto zapored zmanjšale ter so bile brez emisij zaradi rabe zemljišč, spremembe rabe zemljišč in gozdarstva za 12,7 % manjše od emisij v izhodiščnem letu. Čeprav je bila rast gospodarstva v EU-15 od leta 1990 znatna, saj se je BDP povečal za skoraj 37 %, so se emisije toplogrednih plinov v EU-15 zmanjšale.

Emisije toplogrednih plinov v EU-15 so se leta 2009 v primerjavi z letom 2008 zmanjšale za 6,9 %, kar je precej več v primerjavi z zmanjšanjem BDP v EU-15 za približno 4 % zaradi gospodarske recesije, kar dokazuje, da se leta 2009 zaradi hude gospodarske krize v Uniji ni upočasnilo preoblikovanje njenega gospodarstva v nizkoogljično gospodarstvo. Stopnja izboljšanja glede intenzivnosti toplogrednih plinov se glede na prejšnja leta ni spremenila.

Na splošno **predvidene skupne emisije toplogrednih plinov³, prikazane na sliki 1, kažejo, da je EU-15 na dobri poti za doseganje kjotskih ciljev.** Glede na ocene bodo cilji verjetno preseženi.

Slika 1: Dejanske in predvidene emisije za EU-15

Opomba: Puščice temeljijo na povprečju za obdobje 2008–2012, zato ne ustrezajo natančno vrednostim predvidenih emisij za leto 2010. **Vir:** Evropska komisija, Evropska agencija za okolje.

Glede na zadnje predvidene emisije toplogrednih plinov je šest držav članic (Finska, Francija, Nemčija, Grčija, Švedska in Združeno kraljestvo) na pravi poti, da dosežejo vsaka svoje cilje glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov na nacionalni ravni. Ob upoštevanju načrtovane uporabe kjotskih prožnih mehanizmov, uporabe neizkoriščenih pravic iz rezerve za nove udeležence v sistemu EU za trgovanje z emisijami (EU ETS) in ponorov ogljika ter dodatnih ukrepov politike se lahko le v treh državah članicah (Avstriji, Italiji in Luksemburgu) pojavijo težave pri doseganju ciljev.

V večini od dvanajstih držav članic, ki so se Uniji pridružile od leta 2004, se bodo emisije med letoma 2009 in 2012 predvidoma nekoliko povečale. Vendar bo devet od teh držav članic, ki imajo določene kjotske cilje, te cilje predvidoma doseglo ali preseгло le z obstoječimi politikami in ukrepi. Za Slovenijo se ocenjuje, da bo cilj dosegla, če bodo z vsemi obstoječimi in načrtovanimi ukrepi, vključno z nakupom kjotskih dobropisov, zagotovljeni pričakovani rezultati.

Novi ukrepi za doseganje ambicioznega cilja Unije za leto 2020

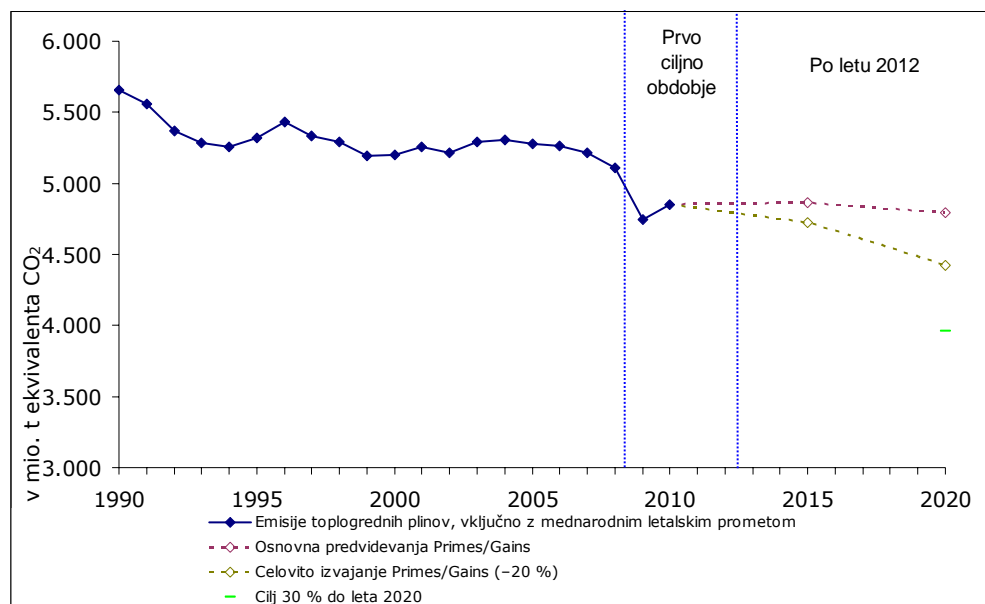
Paket o podnebnih spremembah in energiji⁴, sprejet leta 2009, je celovit in ambiciozen paket politik in ukrepov za obvladovanje podnebnih sprememb do leta 2020 in pozneje. Skupna prizadevanja Unije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov za 20 %⁵ do leta 2020 v primerjavi z letom 1990 bodo od leta 2013 razdeljena med sektorje v sistemu EU za trgovanje z emisijami in sektorje, ki jih ta sistem ne vključuje. Podatki o toplogrednih plinih iz prejšnjega dela so povezani s prvim ciljnim obdobjem iz Kjotskega protokola in jih zaradi več vključenih sektorjev ni mogoče neposredno uporabiti za vrednotenje napredka pri doseganju notranje obveznosti Unije do leta 2020.

Priprave na izpolnitev obveznosti glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 so potekale hitro. V zvezi s **spremenjeno direktivo o sistemu EU za trgovanje z emisijami** je bila prejšnje leto sprejeta odločitev o tehničnih vprašanjih v zvezi s pravili za brezplačno dodelitev pravic do emisije in dražbo teh pravic, uporabo mednarodnih dobropisov, določitev zgornje meje in načinov za spremembo registrov. V zvezi z **odločbo o delitvi prizadevanj**, ki z določitvijo zavezujočih ciljev za letne emisije toplogrednih plinov za vsako državo članico ureja emisije toplogrednih plinov v sektorjih, ki niso vključeni v sistem EU za trgovanje z emisijami, se je nadaljevalo delo v zvezi z izvedbenimi ukrepi, povezano zlasti z določitvijo absolutnih vrednosti za cilje držav članic in sistemom usklajenosti, ki se bo uporabljal za letno spremljanje ukrepov držav članic in kot pomoč pri izvajanju morebitnih potrebnih popravnih ukrepov, če države članice ne bodo dosegle svojih ciljev.

Cilj glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov za 20 % je vključen v strategijo Evropa 2020 za delovna mesta ter pametno, trajnostno in vključujočo rast, ki jo je junija 2010 sprejel Evropski svet. Cilj zmanjšanja emisij je eden od petih krovnih ciljev. V skladu z letnim pregledom rasti za leto 2011, ki ga je pripravila Komisija, obstoječi in načrtovani ukrepi na področju ublažitve podnebnih sprememb še ne zadoščajo za doseganje krovnih ciljev za leto 2020. Zato si mora veliko držav članic dodatno prizadevati za izpolnjevanje obveznosti iz odločbe o delitvi prizadevanj. V skladu z zadnjimi ocenami glede predvidenih emisij toplogrednih plinov bo s sedanjimi politikami doseglo svoje cilje le 11 držav članic, 7 držav članic pa jih bo doseglo le, če bodo z dodatnimi politikami in ukrepi zagotovljeni pričakovani rezultati. Ostalih 9 držav članic mora za doseganje ciljev določiti dodatne politike.

Na sliki 2 je prikazano odstopanje med predvidevanji za leto 2020 in cilji Unije za leto 2020 (zmanjšanje za 20 % v primerjavi z zmanjšanjem za 30 %), zato mora Unija okrepiti svoje prizadevanje za dodatno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov.

Slika 2: Dejanske in predvidene emisije za EU-27

Opomba: Predvidevanja PRIMES/GAINS³ za predvidene spremembe emisij v obdobju 2010–2020.

Vir: Evropska komisija, Evropska agencija za okolje.

Predvidevanja na podlagi modela PRIMES/GAINS, ki vključujejo politike Unije in nacionalne politike, ki se izvajajo od sredine leta 2009, ter zajemajo emisije iz paketa o podnebnih spremembah in energiji, kažejo, da se bodo emisije toplogrednih plinov v Uniji (z že sprejetimi ukrepi) med letoma 1990 in 2020 zmanjšale za 15,3 %.

2. DEJANSKI NAPREDEK V OBDOBJU 1990–2009

2.1. Trendi emisij toplogrednih plinov v državah članicah

Na skupni trend emisij toplogrednih plinov v Uniji vplivata predvsem dve državi z največjimi emisijami, Nemčija in Združeno kraljestvo, ki sta skupaj odgovorni za približno tretjino skupnih emisij toplogrednih plinov v EU-27. Ti dve državi članici sta leta 2009 emisije toplogrednih plinov v primerjavi z letom 1990 skupno zmanjšali za 538 milijonov ton ekvivalenta CO₂.

Glavni razlogi za pozitiven trend v Nemčiji (zmanjšanje za 26,3 % v obdobju 1990–2009) so vedno večja učinkovitost elektrarn in toplarn, večja uporaba obnovljivih virov energije, sočasna proizvodnja toplote in električne energije ter znatne naložbe v gospodarsko posodobitev petih novih dežel po nemški združitvi. Razlogi za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov v Združenem kraljestvu (za 27,0 % v obdobju 1990–2009) so bili zlasti liberalizacija energetskega trga, nadomestitev nafte in premoga s plinom v proizvodnji električne energije ter zmanjšanje emisij N₂O pri proizvodnji adipinske kisline. V zadnjem času je na zmanjšanje emisij v obeh državah vplivala tudi recesija, pri čemer je bil vpliv največji v energetske in industrijskem sektorju.

Italija in Francija imata vsaka s približno 11 % tretje in četrte največje emisije. V Italiji so bile emisije toplogrednih plinov leta 2009 približno 5,4 % manjše od emisij leta 1990. Ugotovljeno zmanjšanje v letu 2009 je bilo povezano zlasti z gospodarsko recesijo, ki je vplivala predvsem na proizvodnjo električne energije in toplote ter industrijski sektor. V Franciji so bile emisije leta 2009 za 8,1 % manjše od emisij leta 1990. Znatno so se zmanjšale emisije N₂O pri proizvodnji adipinske kisline. Vendar so se v obdobju 1990–2009 bistveno povečale emisije CH₄ iz odpadkov in emisije CO₂ zaradi cestnega prometa.

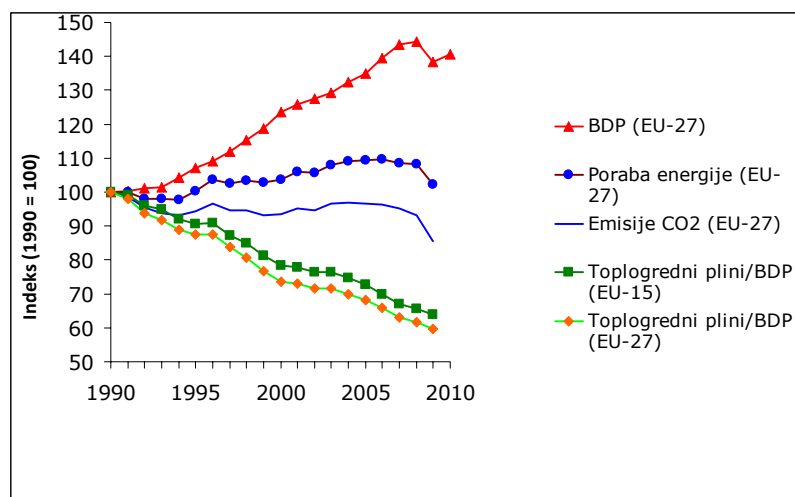
Poljska in Španija imata vsaka s približno 8 % skupnih emisij toplogrednih plinov v EU-27 pete in šeste največje emisije v EU-27. Na Poljskem so se v letih od 1990 do 2009 emisije toplogrednih plinov zmanjšale za 16,8 % (za 33,2 % od leta 1988, ki je za Poljsko izhodiščno leto). Glavni dejavniki za zmanjšanje emisij na Poljskem – in v drugih državah članicah srednje in vzhodne Evrope – so bili zmanjšanje energetske neučinkovite težke industrije, splošno prestrukturiranje gospodarstva v poznih osemdesetih in zgodnjih devetdesetih letih 20. stoletja ter izboljšanje energetske učinkovitosti v obdobju 1990–2009. Opazne izjeme so bili promet, zlasti cestni promet, kjer so se emisije povečale za približno 95 %, in nekateri industrijski sektorji, kot sta rafiniranje nafte in kemična industrija. V Španiji so se v letih od 1990 do 2009 emisije povečale za 29,8 %. Razlog za to je predvsem povečanje emisij iz odpadkov, v cestnem prometu, proizvodnji električne energije in toplote ter proizvodni industriji.

Leta 2009 so bile emisije toplogrednih plinov v petih državah članicah večje kot v izhodiščem letu (večinoma leto 1990), medtem ko so bile emisije v ostalih dvajsetih državah članicah manjše kot v izhodiščem letu. Ciper in Malta nista zavezana k zmanjšanju emisij na podlagi Kjotskega protokola. V teh dveh državah članicah so bile emisije leta 2009 večje kot leta 1990. Spremembe emisij toplogrednih plinov v odstotkih od izhodiščnega leta do leta 2009 so od –60 % (Estonija) do +27 % (Španija).

2.2. Intenzivnost toplogrednih plinov in emisije na prebivalca v letu 2009

Emisije v EU-27 in EU-15 so se kljub visoki gospodarski rasti zmanjšale. To pomeni, da povečanje emisij toplogrednih plinov **ni več vezano** na rast BDP.

Slika 3: Gibanje intenzivnosti toplogrednih plinov, BDP, porabe energije in emisij CO₂

Vir: Evropska agencija za okolje, Generalni direktorat za gospodarske in finančne zadeve (zbirka podatkov Ameco), Eurostat.

Od leta 1990 do leta 2009 se je BDP v EU-27 povečal za 38 %, emisije pa so se zmanjšale za 17,4 %, medtem ko se je BDP v EU-15 povečal za 37 %, emisije toplogrednih plinov pa so se zmanjšale za 12,7 %. Od leta 2008 do leta 2009 se je BDP v EU-27 in EU-15 zmanjšal za približno 4 %, kar je bilo povezano z gospodarsko recesijo. Vendar je bila nevezanost še bolj izrazita v letu 2009, saj se je intenzivnost toplogrednih plinov v EU-27 zmanjšala še za 3,0 %, v EU-15 pa za 2,7 %. Podatki o BDP za leto 2010 kažejo, da se je začelo okrevanje gospodarstva. Trend nevezanosti povečanja emisij toplogrednih plinov in rasti BDP, ki velja za celotno gospodarstvo, potrjuje tudi razvoj proizvodnega sektorja od leta 1990.

Intenzivnost toplogrednih plinov se je v obdobju 1990–2009 v vseh državah članicah zmanjšala. Intenzivnost se je najbolj zmanjšala v Estoniji (za 80 %), na Slovaškem (za 73 %), v Bolgariji (za 62 %), Romuniji (za 61 %), Litvi (za 60 %), Latviji (za 59 %) in na Poljskem (za 59 %). Najmanj pa se je zmanjšala na Portugalskem (za 12 %), Cipru (za 13 %), v Italiji (za 20 %), Španiji (za 20 %) in na Malti (za 22 %).

Emisije na prebivalca v EU-27 so leta 2009 znašale 9,2 tone ekvivalenta CO₂. V EU-15 so bile nekoliko višje, saj so znašale povprečno 9,4 tone ekvivalenta CO₂ na prebivalca. Emisije na prebivalca so se v primerjavi z letom 2008 zmanjšale za 0,7 tone ekvivalenta CO₂, v primerjavi z letom 1990 pa za 2,3 tone ekvivalenta CO₂, kar je skoraj 20-odstotno zmanjšanje. Vendar se vrednosti emisij toplogrednih plinov na prebivalca za leto 2009 med državami članicami zelo razlikujejo in znašajo od 4,7 (Latvija) do 23,7 (Luksemburg) tone ekvivalenta CO₂ na prebivalca. Vrednosti so precej odvisne od energetske intenzivnosti in energetske mešanice posamezne države. V državah članicah se zelo razlikujejo tudi trendi emisij na prebivalca. Emisije na prebivalca so se od leta 1990 najbolj zmanjšale v državah članicah srednje in vzhodne Evrope, Luksemburgu, Združenem kraljestvu, Nemčiji, na Švedskem in v Belgiji. V šestih državah članicah so se emisije na prebivalca od leta 1990 povečale. Medtem ko so emisije na prebivalca na Malti, Portugalskem in v Španiji znatno pod povprečjem Unije, so v Sloveniji, Grčiji in na Cipru nad njim. (Glej tudi sliko 3 delovnega dokumenta služb Komisije.)

2.3. Emisije toplogrednih plinov v letu 2009 v primerjavi z letom 2008

Od leta 2008 do leta 2009¹ so se emisije toplogrednih plinov v vseh državah članicah zmanjšale. Emisije so se v EU-27 zmanjšale za 354,4 milijona ton ekvivalenta CO₂ (7,1 %), pri čemer so se v EU-15 zmanjšale za 274,3 milijona ton ekvivalenta CO₂ (6,9 %). Sedanja gospodarska recesija je znatno vplivala na absolutno medletno zmanjšanje in pospešila trend zmanjševanja od leta 2004. Vendar se je intenzivnost toplogrednih plinov, kot je že navedeno, zaradi drugih dejavnikov, kot je večja uporaba obnovljivih virov energije, dodatno izboljšala.

Emisije toplogrednih plinov so se absolutno najbolj zmanjšale v Nemčiji (za 61,4 milijona ton ekvivalenta CO₂), Združenem kraljestvu (za 54,0 milijona ton ekvivalenta CO₂), Italiji (za 50,6 milijona ton ekvivalenta CO₂) in Španiji (za 37,2 milijona ton ekvivalenta CO₂). Emisije toplogrednih plinov so se zelo zmanjšale tudi v Romuniji, Franciji in na Poljskem (za 22,6 milijona ton ekvivalenta CO₂, 21,9 milijona ton ekvivalenta CO₂, 19,1 milijona ton ekvivalenta CO₂). Razlogi za zmanjšanje emisij so bili predvsem manjša proizvodnja električne energije in toplote ter manjše emisije iz proizvodne industrije in prometa.

Relativno so se emisije toplogrednih plinov najbolj zmanjšale v Estoniji (16,1 %), Romuniji (14,7 %) in Bolgariji (13,8 %). V veliko državah, kot so Litva, Latvija, Slovaška, Italija, Španija, Slovenija, Madžarska, Združeno kraljestvo, Irska, Avstrija in Belgija, so se emisije zmanjšale za 8 % do 10 %. Najmanj pa so se emisije zmanjšale na Nizozemskem (2,8 %).

Recesija v letu 2009 je vplivala na vse gospodarske sektorje v Uniji. Zato so se zmanjšale poraba fosilnega goriva, zlasti premoga, in stopnje dejavnosti v industriji. Zaradi manjše porabe goriva, zlasti tekočega goriva v nedistribucijskih toplotnih sistemih, so bile emisije kljub mrzli zimi nižje tudi v stanovanjskem sektorju. Zato so se emisije toplogrednih plinov najbolj zmanjšale pri proizvodnji električne energije in toplote (za 103,2 milijona ton ekvivalenta CO₂ ali 7,8 %), v proizvodni industriji (za 65,7 milijona ton ekvivalenta CO₂ ali 12,9 %), proizvodnji železa in jekla (za 53,6 milijona ton ekvivalenta CO₂ ali 29,6 %), cestnem prometu (za 23,7 milijona ton ekvivalenta CO₂ ali 2,7 %) ter gospodinjstvu in storitvah (za 22,0 milijona ton ekvivalenta CO₂ ali 3,2 %).

Čeprav so se emisije toplogrednih plinov v prometnem sektorju od leta 2008 do leta 2009 zmanjšale, ta sektor še vedno prispeva znaten delež emisij. Države članice EU-15 proizvedejo 87 % emisij v prometu, pri čemer je ugotovljeno zmanjšanje emisij toplogrednih plinov zaradi cestnega prometa v EU-27 (za 23,7 milijona ton ekvivalenta CO₂) sorazmerno s tem deležem in je zlasti posledica zmanjšanja v državah članicah EU-15 (za 20,5 milijona ton ekvivalenta CO₂).

Drugo leto zapored so se zmanjšale tudi emisije iz mednarodnega letalskega in pomorskega prometa zlasti zaradi vpliva gospodarske recesije (7 % za letalski promet in 10 % za mednarodni pomorski promet). Ta dva sektorja zdaj k skupnim emisijam toplogrednih plinov v EU-27 prispevata približno 6,3 %, vendar nista vključena v kjotske cilje.

2.4. Trendi emisij v glavnih sektorjih

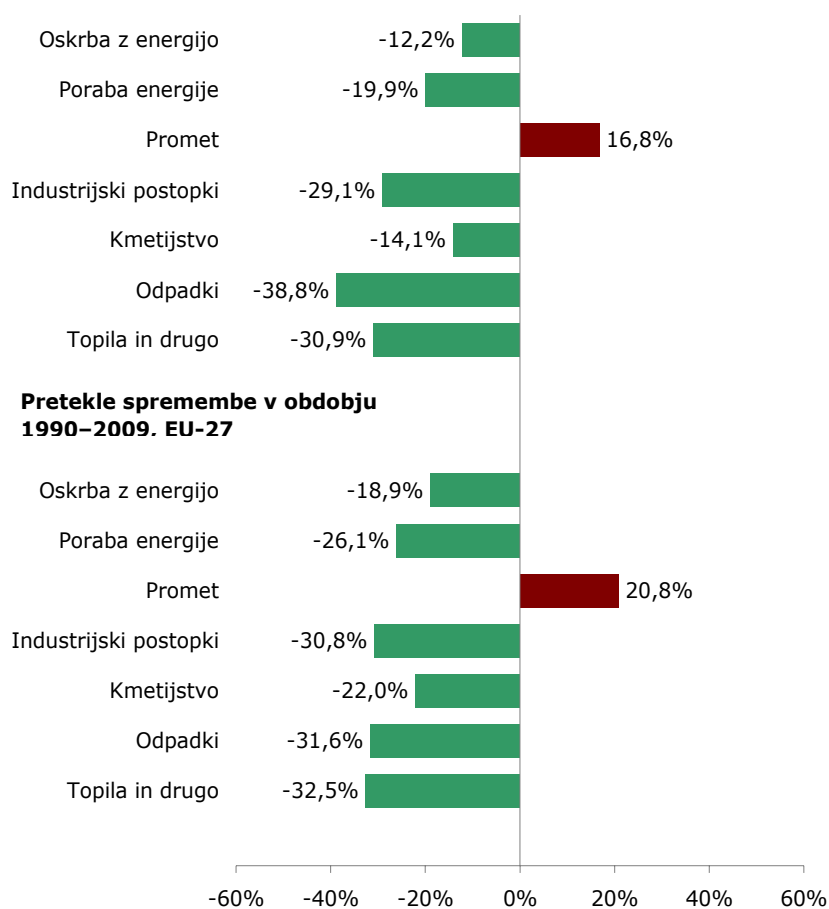
Kot je prikazano na sliki 4, sta oskrba z energijo in njena poraba, vključno s prometom, najpomembnejša sektorja, saj sta leta 2009 predstavljala 80 % skupnih emisij v Uniji. Promet predstavlja 22 % skupnih emisij toplogrednih plinov, kmetijstvo 10 %, industrijski postopki 7 %, odpadki pa 3 % skupnih emisij toplogrednih plinov. Zmanjšanje emisij v energetske sektorju, kmetijstvu, pri industrijskih postopkih in odpadkih je od leta 1990 delno izničilo znatno povečanje emisij v prometnem sektorju (za dodatne podrobnosti glej tudi delovni

dokument služb Komisije). Vendar so se leta 2009 zaradi gospodarske recesije emisije v prometu zmanjšale.

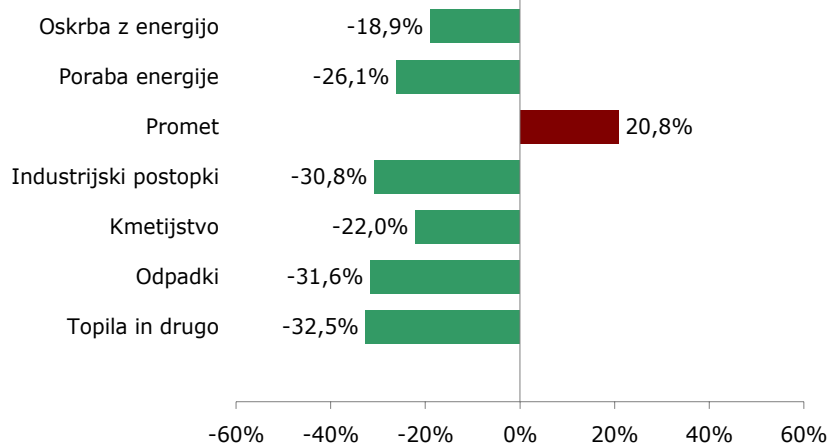
Slika 4: Spremembe emisij toplogrednih plinov v EU-15 in EU-27 glede na sektor ter delež sektorjev v skupnih emisijah toplogrednih plinov

Pretekle spremembe emisij toplogrednih plinov glede na sektor

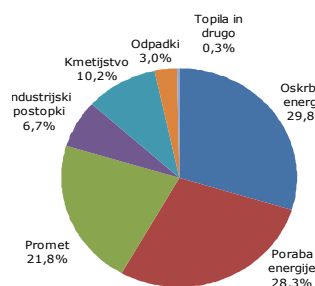
Pretekle spremembe v obdobju 1990–2009, EU-15

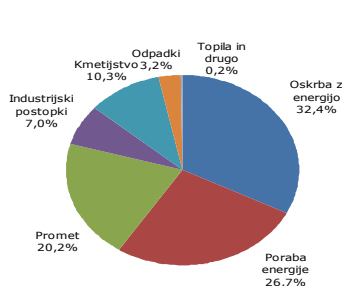
Pretekle spremembe v obdobju 1990–2009, EU-27

Deleži glede na sektorje v EU-15, 2009

Deleži glede na sektorje v EU-27, 2009

Vir: Evropska agencija za okolje.

3. PREDVIDEN NAPREDEK PRI DOSEGANJU KJOTSKIH CILJEV

3.1. Predvidene emisije toplogrednih plinov

3.1.1. EU-27

Predvidene skupne emisije toplogrednih plinov v EU-27 naj bi bile v kjotskem ciljnem obdobju za približno 17,9 % manjše od emisij v izhodiščnem letu. Ta ocena temelji na predvidevanjih držav članic³ ter upošteva obstoječe politike in ukrepe. Ob upoštevanju učinka možnosti, da vlade pridobivajo dobropise prek kjotskih mehanizmov, učinka ponorov ogljika in dodatnih ukrepov je predvideno zmanjšanje še večje (za več podrobnosti glej preglednici 7a in 7b v delovnem dokumentu služb Komisije).

3.1.2. EU-15

Skupna predvidevanja za vse sektorje kažejo, da bodo skupne emisije toplogrednih plinov v EU-15 v kjotskem ciljnem obdobju verjetno za 10,5 % manjše od emisij v izhodiščnem letu. Če se upoštevata

- (1) vladna uporaba kjotskih mehanizmov, ki naj bi po pričakovanjih prispevala k dodatnemu zmanjšanju emisij za 2,5 %, in
- (2) popolna odstranitev ponorov ogljika zaradi dejavnosti iz členov 3.3 in 3.4 Kjotskega protokola v EU-15, ki ustreza zmanjšanju za 0,9 %,

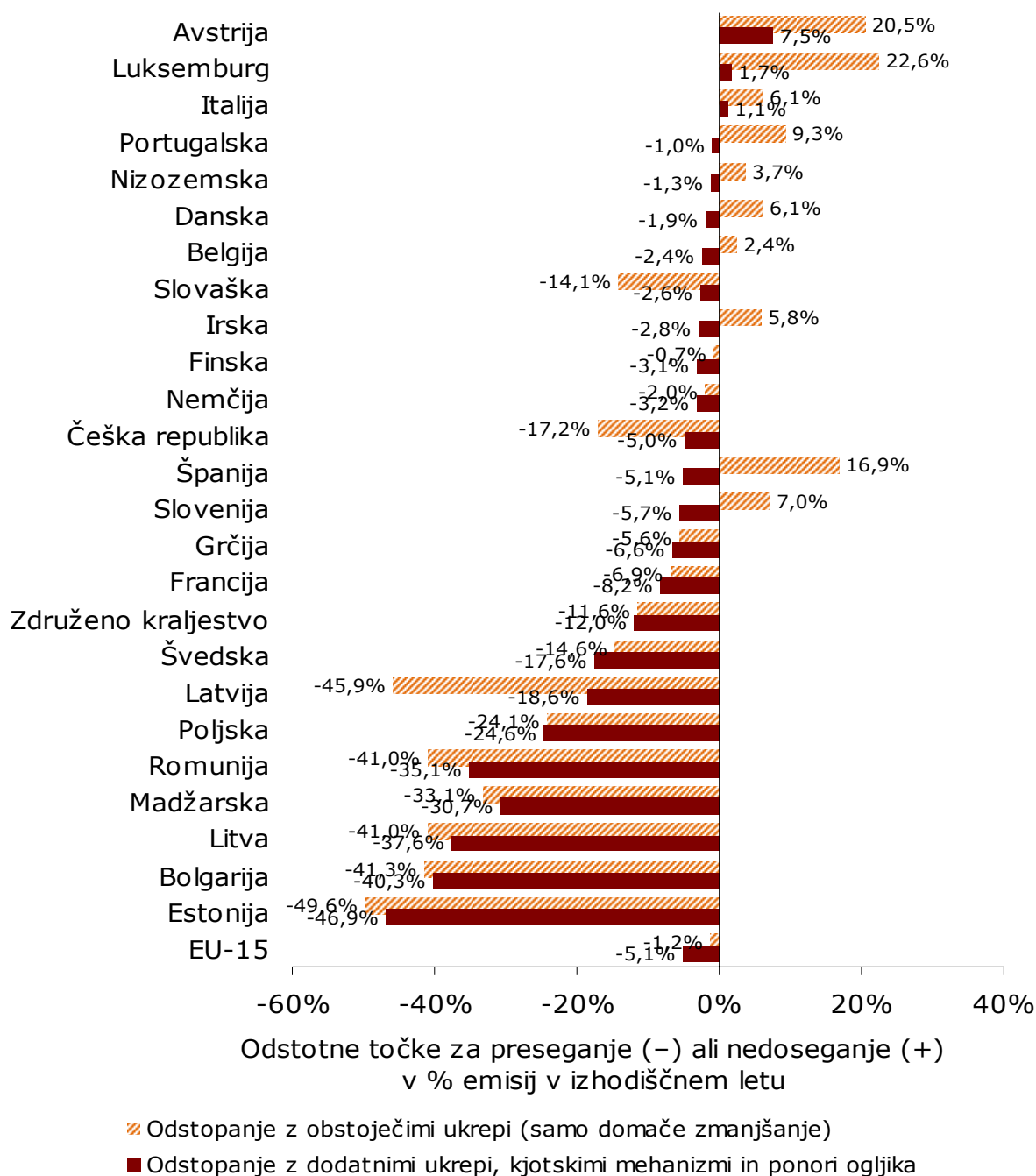
je za EU-15 predvideno nadaljnje zmanjšanje emisij. Če bodo vsi ukrepi prinesli pričakovane rezultate in če se upošteva trgovanje s pravicami in dobropisi za zmanjšanje emisij v sistemu EU za trgovanje z emisijami, bi se lahko emisije toplogrednih plinov v kjotskem ciljnem obdobju predvidoma skupno zmanjšale za največ 13,4 % glede na izhodiščno leto.

Na sliki 5 je prikazano odstopanje med predvidenimi emisijami v sektorjih, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami, in ustreznimi cilji za zadevne sektorje za vsako državo članico. Na podlagi te analize je mogoče ugotoviti, da bi obstoječe politike in ukrepi zadoščali, da bi v EU-15 dosegli svoj del skupnih kjotskih ciljev za sektorje, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami. Ker pa bodo nekatere države članice umaknile iz obtoka svoje presežne enote dodeljene količine (AAU – Assigned Amount Units), bodo morale vse države članice dejansko izpolniti vsaka svoje obveznosti, da bo Unija dosegla skupni cilj iz Kjotskega protokola.

3.1.3. EU-12

V 12 državah članicah, ki so se Uniji pridružile po letu 2004, naj bi se ob upoštevanju učinka obstoječih domačih politik in ukrepov skupna količina emisij v primerjavi z letom 2009 nekoliko povečala in bo v kjotskem ciljnem obdobju za približno 38,7 % manjša od emisij v izhodiščnem letu. Slovenija je edina država članica EU-12, ki namerava vlagati v kjotske mehanizme. Češka republika, Madžarska, Latvija, Litva, Poljska, Romunija in Slovenija nameravajo upoštevati ponore ogljika. Češka republika, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Poljska in Slovaška načrtujejo, da bodo prodale del enot dodeljene količine.

Slika 5: Relativna odstopanja (preseganje ali nedoseganje) med predvidenimi emisijami toplogrednih plinov v sektorjih, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami, v ciljnem obdobju in ustreznimi cilji za obdobje 2008–2012 ob upoštevanju predvidenih emisij toplogrednih plinov ter uporabe kjotskih mehanizmov in ponorov ogljika

Opomba: (1) Ocene za Bolgarijo, Portugalsko in Romunijo temeljijo na predvidevanjih PRIMES/GAINS. (2) Za vse druge države članice (razen Cipra in Malte, ki nista zavezana k zmanjšanju emisij na podlagi Kjotskega protokola) ocene temeljijo na nacionalnih predvidevanjih. (3) Uporaba neizkoriščenih pravic iz rezerve za nove udeležence v sistemu EU za trgovanje z emisijami je upoštevana pri državah članicah, ki so navedle, da načrtujejo njihovo uporabo za skladnost zunaj sistema EU za trgovanje z emisijami (Irska).

Vir: Evropska agencija za okolje, Evropska komisija.

3.2. Stanje na področju izvajanja politike Unije o podnebnih spremembah

Evropski program za podnebne spremembe (ECCP)

Z oceno politik in ukrepov držav članic v vsej EU-27 je bilo opredeljenih **osem skupnih in usklajenih politik ter ukrepov, za katere se pričakuje, da bodo prispevali k znatnim prihrankom emisij toplogrednih plinov v Uniji**. Največje prihranke naj bi zagotovili s spremenjeno direktivo o sistemu EU za trgovanje z emisijami (2003/87/ES) in direktivo o obnovljivih virih energije (2009/28/ES), ki spodbuja uporabo električne energije, proizvedene iz obnovljivih virov energije. V prometnem sektorju sta bistvena zakonodaja o kakovosti goriva in zmanjšanje emisij CO₂ iz avtomobilov. Poleg tega se bo povpraševanje po energiji zmanjšalo zaradi izvajanja direktiv o energetske učinkovitosti stavb, zahtevah o okoljsko primerni zasnovi izdelkov, obdavčitvi energije in spodbujanju sočasne proizvodnje (sočasna proizvodnja toplote in električne energije). K velikim prihrankom emisij toplogrednih plinov naj bi prispevala tudi uporaba prožnih mehanizmov Kjotskega protokola.

Poleg teh osmih ključnih politik in ukrepov **je opredeljenih dodatnih pet skupnih in usklajenih politik ter ukrepov**, ki naj bi prav tako prispevali k pomembnim prihrankom v vsej Uniji. Med teh pet politik spadajo direktiva o odlagališčih odpadkov (99/31/ES), standardi glede zahtevanih izkoristkov novih toplovodnih kotlov, direktiva o označevanju naprav (2000/13/ES), direktiva o industrijskih emisijah (2010/75/EU) in program „Motor Challenge“ za povečanje energetske učinkovitosti industrijskih elektromotornih sistemov. V poročilu Komisije o uporabi, vplivu in primernosti Uredbe (ES) št. 842/2006 je ugotovljeno, da so se na podlagi te uredbe emisije fluoriranih plinov že nekoliko zmanjšale v primerjavi s scenarijem brez Uredbe. Skupaj z direktivo o emisijah iz klimatskih naprav v motornih vozilih (2006/40/ES) lahko prispevata k znatnemu zmanjšanju predvidenih emisij do leta 2020 in pozneje.

Prvih osem politik prispeva 92 % skupnih pričakovanih prihrankov, ki jih zagotavljajo skupne in usklajene politike ter ukrepi v EU-27. Zato so te ključne politike pomembne kot pomoč državam članicam, da izpolnijo svoje obveznosti glede zmanjšanja emisij.

Najnovejša dogajanja

Od sprejetja paketa o podnebnih spremembah in energiji poteka delo v zvezi z izvedbenimi ukrepi. Do konca leta 2012 je treba sprejeti približno dvajset novih pravnih aktov in dokumentov, da se zagotovi pravilno delovanje spremenjenega sistema EU za trgovanje z emisijami in se pripravi podlaga za uresničevanje nacionalnih ciljev glede emisij toplogrednih plinov v sektorjih, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami.

Nedavno je bila posodobljena zgornja meja sistema EU za trgovanje z emisijami za obdobje 2013–2020, pri čemer je bila upoštevana razširitev sistema po letu 2012. Pripravljena je bila izboljšava celovitosti in varnosti sistema registrov, na katerem temelji sistem EU za trgovanje z emisijami. Komisija je predlagala spremembo seznama sektorjev in delov sektorjev, ki naj bi bili izpostavljeni velikemu tveganju za selitev virov CO₂. V tem predlogu je dodanih nekaj novih sektorjev, kot sta proizvodnja strešnikov, opeke in drugih keramičnih materialov za gradbeništvo ter pridobivanje soli. Ta predloga zdaj obravnavata Evropski parlament in Svet. Priprave na tretje obdobje trgovanja so potekale tudi na področju dodatnega izboljšanja usklajene uporabe pravil o dodeljevanju.

Poleg tega je bil dosežen dogovor o predlogu, da se že leta 2012, tj. pred začetkom obdobja trgovanja 2013–2020, začne dražba do 120 milijonov pravic v obliki standardiziranih ali nestandardiziranih terminskih pogodb („futures“ oziroma „forwards“). S tem naj bi zagotovili

nemoten prehod iz drugega v tretje obdobje trgovanja v sistemu EU za trgovanje z emisijami, na katerem temelji pravilno delovanje sekundarnega trga ogljika.

Delo v zvezi z izboljšanimi pravili za spremljanje emisij toplogrednih plinov in poročanje o njih s strani upravljavcev, ki jih zajema sistem EU za trgovanje z emisijami, ter v zvezi z zahtevami za preverjanje poročil o emisijah ter akreditacijo preverjevalcev in nadzorom nad njimi še poteka, pri čemer naj bi prispevalo k večji usklajenosti pravil, ki se uporabljajo. Pričakuje se, da bosta novi uredbi pripravljene do konca leta 2011.

Poleg tega se pripravljajo izvedbeni ukrepi na podlagi odločbe o delitvi prizadevanj, kar zdaj vključuje zlasti določitev absolutnih vrednosti ciljev za letne emisije držav članic v obdobju 2013–2020, opredelitev pravil za prenose dodeljenih letnih emisij med državami članicami in zagotovitev njihove preglednosti.

Začela se je tudi revizija mehanizma EU za spremljanje. Razlogi zanjo so zlasti dejstvo, da je treba obravnavati zahteve glede poročanja o paketu o podnebnih spremembah in energiji, strategijo Evropa 2020, nove zahteve, ki temeljijo na sporazumu iz Cancuna, ter dosedanje izkušnje.

Poteka tudi delo v zvezi z izvedbenimi ukrepi iz Uredbe (ES) št. 443/2009 v zvezi z emisijami iz avtomobilov. Pričakuje se, da bo kmalu sprejet postopek za odobritev in certificiranje inovativnih tehnologij za zmanjšanje emisij CO₂ iz osebnih avtomobilov.

Poleg tega je bila nedavno sprejeta bela knjiga o prometu (COM(2011) 144 konč.), v kateri je določenih več pomembnih ukrepov, ki jih je treba sprejeti za dodatno zmanjšanje emisij zaradi prometa v naslednjih letih.

Nedavno sprejeti pravni akti

Izvajanje paketa o podnebnih spremembah in energiji:

- (1) **Zgornja meja v sistemu EU za trgovanje z emisijami:** Sklep Komisije 2010/634/EU⁶ o prilagoditvi skupne količine pravic za Unijo, ki jih je treba izdati v okviru sistema za trgovanje z emisijami EU za leto 2013.
- (2) **Dražbe v sistemu EU za trgovanje z emisijami – tretje obdobje trgovanja:** Uredba Komisije (EU) št. 1031/2010⁷ o časovnem načrtu, upravljanju in drugih vidikih dražbe pravic do emisije toplogrednih plinov.
- (3) **Pravila o usklajeni dodelitvi v sistemu EU za trgovanje z emisijami:** Sklep Komisije 2011/278/EU⁸ o določitvi prehodnih pravil za usklajeno brezplačno dodelitev pravic do emisije na ravni Unije.
- (4) **NER 300:** Sklep Komisije 2010/670/EU⁹ o merilih in ukrepih za financiranje komercialnih demonstracijskih projektov.
- (5) **Uporaba mednarodnih dobropisov v sistemu EU za trgovanje z emisijami:** Uredba Komisije (EU) št. 550/2011¹⁰ o določanju nekaterih omejitev glede uporabe mednarodnih dobropisov iz projektov v zvezi z industrijskimi plini.

Drugo:

- (6) **Letalski promet in sistem EU za trgovanje z emisijami:** Uredba Komisije (EU) št. 394/2011¹¹ o spremembi Uredbe (ES) št. 748/2009 o seznamu operaterjev zrakoplovov.

- (7) **CO₂ in avtomobili:** Uredba Komisije (EU) št. 1014/2010¹² o spremljanju in nadzorovanju ter posredovanju podatkov o registraciji novih osebnih avtomobilov.
- (8) **CO₂ in avtomobili:** Uredba Komisije (EU) št. 63/2011¹³ o določitvi podrobnih pravil za uporabo odstopanja od cilja za specifične emisije CO₂.
- (9) **CO₂ in dostavna vozila:** Uredba (EU) št. 510/2011¹⁴ o določitvi standardov emisijskih vrednosti za nova lahka gospodarska vozila.

3.3. Izvajanje sistema EU za trgovanje z emisijami (EU ETS)

Prvo obdobje sistema EU ETS je zajemalo obdobje od leta 2005 do leta 2007. Zdaj se upravljavci, vključeni v sistem EU ETS, približujejo zadnjemu letu drugega obdobja trgovanja (2008–2012). Leta 2013 se bo začel uporabljati bistveno spremenjen sistem. Za več informacij o izvajanju spremenjenega sistema EU ETS glej oddelek 3.2.

3.3.1. Drugo obdobje trgovanja (2008–2012)

Povprečna letna zgornja meja za obdobje 2008–2012 za celotno EU znaša 2,081 milijarde pravic na leto, kar je za 10,5 % manj, kot je bilo prvotno predlagano v nacionalnih načrtih razdelitve pravic, ki so jih predložile države članice. V sistemu je leta 2010 sodelovalo več kot 12 000 obratov. Skupna količina preverjenih emisij iz obratov v sistemu EU ETS v EU-27 je leta 2010 znašala 1,913 milijarde ton¹⁵ ekvivalenta CO₂, kar je približno 3 % več kot leta 2009. Razlog za povečanje je okrevanje gospodarstva po recesiji, zaradi katere so se emisije leta 2009 znatno zmanjšale, in sicer za 11,6 %. Vendar so bile emisije v sistemu EU ETS leta 2010 še vedno precej pod zgornjo mejo za obdobje 2008–2012, pri čemer so se v primerjavi z letom 2005 povprečno zmanjšale za več kot 8 %.

Povprečne emisije na obrat so bile leta 2010 za več kot 17 000 ton ekvivalenta CO₂ manjše kot leta 2005, ko je bil sistem EU ETS uveden. Čeprav so se emisije leta 2007, ko sta se Uniji pridružili Romunija in Bolgarija, in ponovno leta 2010 zaradi okrevanja po gospodarski krizi nekoliko povečale, so zdaj povprečne letne emisije na obrat 8,3 % manjše kot leta 2005. Za več informacij glej preglednici 10 in 11 ter sliko 2 v delovnem dokumentu služb Komisije.

Upravljavci so v prvih treh letih drugega obdobja trgovanja, tj. od leta 2008 do leta 2010, za pokrivanje emisij skupaj predali večinoma pravice do emisij (približno 95 %). Preostali del (približno 5 %) obveznosti predaje so izpolnili s potrjenim zmanjšanjem emisij (CER) in/ali enotami zmanjšanja emisij (ERU).

3.3.2. Uporaba mehanizma skupnega izvajanja in mehanizma čistega razvoja s strani upravljavcev

V okviru drugega nacionalnega načrta razdelitve pravic je bila za vsako državo članico določena zgornja meja, do katere lahko upravljavci uporabljajo dobropise iz projektov (mehanizem skupnega izvajanja in mehanizem čistega razvoja). Obrati v sistemu ETS iz vseh držav članic lahko v drugem obdobju trgovanja skupno porabijo do 278 milijonov enot potrjenega zmanjšanja emisij ali enot zmanjšanja emisij, kar ustreza 13,4 % zgornje meje za celotno EU za to obdobje. Upravljavci so leta 2010 uporabili 137 milijonov enot potrjenega zmanjšanja emisij ali enot zmanjšanja emisij, kar pomeni 7,1 % vseh enot, predanih za izpolnitev obveznosti. Pravila za uporabo dobropisov iz mehanizma skupnega izvajanja in

mehanizma čistega razvoja bodo po letu 2013 revidirana v skladu s spremenjeno direktivo o sistemu EU za trgovanje z emisijami.¹⁶

3.4. Predvidena uporaba kjotskih mehanizmov s strani vlad Unije

Deset držav članic EU-15 in Slovenija so se odločile, da bodo za doseganje svojih kjotskih ciljev kupile in uporabile kjotske mehanizme. Te države članice EU-15 bodo za izpolnjevanje zahtev v skladu s prvim ciljnim obdobjem v okviru Kjotskega protokola skupaj pridobile do 108,4 milijona ton ekvivalenta CO₂ na leto. S tem se bodo za približno 2,5 odstotne točke približale kjotskemu cilju za EU-15, ki znaša -8 % (glej preglednico 12 v delovnem dokumentu služb Komisije).

Teh 10 držav članic se je skupaj odločilo, da bodo za pridobitev enot prek mehanizma skupnega izvajanja, mehanizma čistega razvoja ali trgovanja z emisijami vložile do 2,8 milijarde EUR. Avstrija, Nizozemska, Španija, Irska in Luksemburg so za petletno ciljno obdobje dodelile največ proračunskih sredstev (531 milijonov EUR, 500 milijonov EUR, 386 milijonov EUR, 290 milijonov EUR in 250 milijonov EUR). V Sloveniji so bila proračunska sredstva ocenjena na 80 milijonov EUR. Vendar države članice zaradi vpliva nedavne recesije na emisije toplogrednih plinov morda ne bodo potrebovale toliko dobropisov za zmanjšanje emisij, kot je bilo prvotno ocenjeno. To domnevo je zdaj mogoče potrditi z dejstvom, da količina dobropisov, ki so dejansko dodeljeni na račune držav članic v registru, znaša le približno 28 milijonov ton ekvivalenta CO₂.

Kar zadeva enote dodeljene količine (AAU), ki so jih prodale države članice, je bilo glede na podatke iz registra prenesenih približno 56 milijonov ton ekvivalenta CO₂. Češka republika, Estonija, Madžarska, Latvija, Litva, Slovaška in Poljska so v poročilih navedle, da načrtujejo dodatno prodajo enot dodeljene količine. Ena država članica (Združeno kraljestvo) je sprejela zakonodajo, v skladu s katero bo umaknila iz obtoka vse presežne enote dodeljene količine, tj. razliko med kjotskim ciljem in enostransko „omejitvijo ogljika“ Združenega kraljestva po prvem ciljnem obdobju.

3.5. Predvidena uporaba ponorov ogljika

Države članice lahko poleg politik in ukrepov, namenjenih različnim virom emisij toplogrednih plinov, uporabljajo ponore ogljika. Na podlagi do zdaj predloženih informacij je mogoče ugotoviti, da bo skupna neto sekvestracija v ciljnem obdobju zaradi pogozdovanja in obnove gozdov iz člena 3.3 Kjotskega protokola znašala približno 8,9 milijona ton ekvivalenta CO₂ na leto za EU-15. Poleg tega naj bi dejavnosti iz člena 3.4 v ciljnem obdobju v EU-15 predvidoma prispevale 27,7 milijona ton ekvivalenta CO₂ na leto. Če se upoštevajo še prispevki iz EU-12, bodo te dejavnosti dosegle 35,5 milijona ton ekvivalenta CO₂ na leto (za podrobnosti glej preglednico 13 v delovnem dokumentu služb Komisije).

Zaradi dejavnosti iz člena 3.3 in 3.4 se bodo emisije v državah članicah EU-15 v ciljnem obdobju predvidoma zmanjšale za 40,2 milijona ton ekvivalenta CO₂ na leto. To je skoraj 1 odstotna točka obveznosti zmanjšanja za 8 % za EU-15 za prvo ciljno obdobje v primerjavi z emisijami v izhodiščnem letu.

4. DOSEGANJE CILJEV ZA LETO 2020

4.1. Cilj Unije za zmanjšanje emisij toplogrednih plinov do leta 2020

V paketu o podnebnih spremembah in energiji je za EU-27 določen cilj 20-odstotnega zmanjšanja emisij toplogrednih plinov do leta 2020 v primerjavi z letom 1990, kar ustreza zmanjšanju za 14 % glede na leto 2005. To prizadevanje bo razdeljeno med sektorje, ki so vključeni v sistem EU za trgovanje z emisijami, in sektorje, ki v ta sistem niso vključeni, na naslednji način:

- (a) zmanjšanje emisij za 21 % do leta 2020 v primerjavi z letom 2005 v sektorjih, vključenih v sistem EU za trgovanje z emisijami;
- (b) zmanjšanje za približno 10 % do leta 2020 v primerjavi z letom 2005 za sektorje, ki niso vključeni v sistem EU za trgovanje z emisijami.

Ti cilji glede zmanjšanja emisij toplogrednih plinov so vključeni v strategijo Evropa 2020 za pametno, trajnostno in vključujočo rast.

4.2. Politike, ki prispevajo k doseganju ciljev

Zgornje meje emisij za obdobje od leta 2013 do leta 2020 so opredeljene v odločbi o delitvi prizadevanj in spremenjeni direktivi o sistemu trgovanja z emisijami. Sistem EU za trgovanje z emisijami je tržni mehanizem, ki vključuje več kot 12 000 obratov. Odločba o delitvi prizadevanj države članice zavezuje, da med letoma 2013 in 2020 linearno zmanjšajo svoje emisije toplogrednih plinov, pri čemer določa zavezujoče letne cilje, ki bodo zagotovili postopno doseganje dogovorjenih ciljev za leto 2020. Poleg tega ureja emisije toplogrednih plinov v vseh sektorjih, razen v proizvodnih obratih in letalskem prometu, ki so vključeni v sistem EU za trgovanje z emisijami, pri rabi zemljišč, spremembi rabe zemljišč in gozdarstvu ter v mednarodnem pomorskem prometu. V sektorjih iz odločbe o delitvi prizadevanj bodo k doseganju ciljev v državah članicah prispevale dopolnilne politike za celotno Unijo, kot so zavezujoči cilji za obnovljivo energijo, ukrepi za energetske učinkovitost, standardi emisijskih vrednosti za nova lahka tovorna vozila, direktiva o zajemanju in shranjevanju ogljikovega dioksida, uredba o fluoriranih plinih ali direktiva o kakovosti goriva. Pri tem bi lahko bilo pomembno tudi prizadevanje Komisije in držav članic za lažje predstavitvene dejavnosti in razširjanje inovativnih tehnologij na področju zmanjševanja emisij toplogrednih plinov, na primer v okviru načrta SET in NER 300.

Države članice bodo v skladu z odločbo o delitvi prizadevanj odgovorne za izvajanje teh politik in ukrepov, ki veljajo za celotno Unijo, v zadevnih sektorjih ter za opredelitev dodatnih nacionalnih politik in ukrepov za omejitev svojih emisij, če bo to potrebno. Vzpostavljen bo strog sistem poročanja in usklajenosti za spremljanje ukrepov držav članic in pomoč pri izvajanju morebitnih popravilnih ukrepov, če ne bodo izpolnile svojih ciljev.

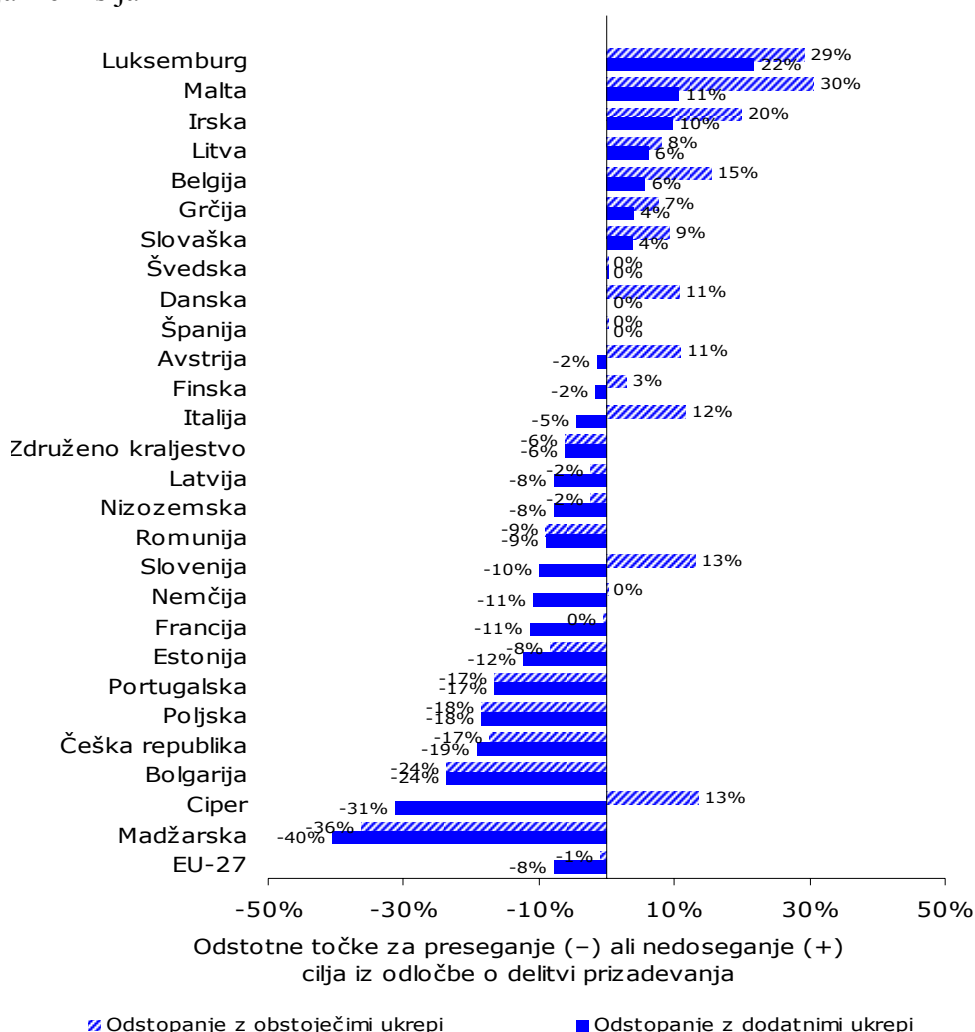
4.3. Predvideno odstopanje od ciljev

Kljub pozitivnim trendom pri izpolnjevanju obveznosti iz Kjotskega protokola, ki jih kažejo predvidevanja za obdobje 2008–2012, bodo za doseganje ciljev Unije za leto 2020 potrebni večje prizadevanje in dodatne politike. K doseganju ciljev bo prispevala tudi prilagodljivost iz odločbe o delitvi prizadevanj in spremenjene direktive o sistemu trgovanja z emisijami, kot je uporaba dobropisov iz projektov. Na sliki 6 so prikazane prve ocene odstopanja med predvidenimi emisijami toplogrednih plinov za sektorje, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami, do leta 2020 in cilji za leto 2020.

Glede na ta začasna predvidevanja si bodo morale posamezne države članice še vedno znatno prizadevati, da bodo dosegle cilje za leto 2020 za sektorje, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami. Pričakuje se, da bo te obveznosti z obstoječimi politikami in ukrepi izpolnilo le 11 držav članic. Drugih 7 držav članic bo cilje doseglo le, če bodo izvajale načrtovane dodatne politike in ukrepe. Za 9 držav članic pa je izpolnitev obveznosti malo verjetna, tudi če bodo izvajale zdaj predvidene dodatne ukrepe. Vendar se za EU-27 ocenjuje, da bi bil skupni cilj za sektorje, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami, dosežen. Pri tej analizi še ni upoštevana uporaba dobropisov iz projektov v okviru mehanizma skupnega izvajanja in mehanizma čistega razvoja.

Za gladko doseganje cilja za leto 2020 je zelo pomembno, da države članice zagotovijo pravočasno uresničitev ciljev zmanjšanja emisij z obstoječimi politikami in ukrepi, pospešijo razvoj in celovito izvajanje dodatnih politik in ukrepov ter upoštevajo druge možnosti, vključno z uporabo mednarodnih dobropisov.

Slika 6: Predvideno odstopanje od ciljev za leto 2020 za sektorje, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami

Opomba: (1) Podatki za ta izračun temeljijo na predvidenih emisijah držav članic za leto 2020 za sektorje, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami, pri čemer je odstopanje po potrebi zapolnjeno ali prilagojeno³, ter na ocenjenih ciljnih za države članice za leto 2020 za sektorje, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami (še vedno so možne spremembe). Nekaj držav članic (CZ, EE, FI, LT, NL, PL) ni predložilo posameznih nacionalnih predvidenih emisij za sektorje, ki niso vključeni v sistem trgovanja z emisijami, zato je bilo treba delež teh emisij oceniti. (2) Ocena, prikazana na tej sliki, je zaradi različne metodologije in predpostavk okvirna.

Nekateri podatki, na primer predvidene emisije za Grčijo in Litvo, znatno odstopajo od predvidevanj za „energetske trende EU do leta 2030 – posodobitev 2009“ (objavila Evropska komisija, Generalni direktorat za energetiko v sodelovanju z Generalnim direktoratom za podnebno politiko ter Generalnim direktoratom za mobilnost in promet, ISBN 978-92-79-16191-9).

Vir: Evropska agencija za okolje, Evropska komisija.

5. PRILAGAJANJE PODNEBNIM SPREMENBAM

Z zmanjšanjem emisij v naslednjih desetletjih je še vedno mogoče preprečiti obsežne in nevarne podnebne spremembe. Tudi če se povprečna letna globalna temperatura poveča za največ 2 °C, bodo prebivalci in podjetja v Evropi kljub temu občutili negativen vpliv neizogibnih podnebnih sprememb in se bodo morali nanje stroškovno učinkovito prilagoditi.

Evropska komisija je **aprila 2009** sprejela **belo knjigo o prilagajanju podnebnim spremembam**, ki določa okvir politike Unije za ukrepanje, da se izboljša odpornost Evrope na podnebne spremembe. Štirje ključni stebri ukrepov iz bele knjige so izgradnja trdne baze znanja o vplivih in posledicah podnebnih sprememb v Uniji, vključitev prilagajanja v ključna področja politik Unije, uporaba kombinacije instrumentov politik (tržni instrumenti, smernice, javno-zasebna partnerstva) za zagotovitev učinkovitega izvajanja prilagoditev in krepitev mednarodnega sodelovanja pri prilagajanju, pri čemer je za njihovo izvajanje sprejetih 33 ukrepov (glej preglednico 15 v delovnem dokumentu služb Komisije).

Bela knjiga o prilagajanju podnebnim spremembam iz leta 2009 določa tudi vzpostavitev **evropskega mehanizma za izmenjavo informacij** o vplivu podnebnih sprememb. Mehanizem je spletno informacijsko orodje in zbirka podatkov o prilagajanju podnebnim spremembam, pri čemer naj bi pomagal pri razvoju in izvajanju prilagoditvenih strategij. Vključeval bo tehnične funkcije (zagotavljanje ustreznih podatkov in informacij ter vidni pregled nad prostorsko porazdeljenimi vplivi, vprašnji glede ranljivosti in prilagoditve) in funkcije podpore politiki (zlasti z orodjem za podporo prilagajanju, ki usmerja uporabnike v ciklu politike za razvoj prilagoditvenih strategij). Prvi prototip mehanizma Unije za izmenjavo informacij je bil uveden konec aprila 2011 in se zdaj ocenjuje. Končna različica bo po dodatnem razvojnem obdobju objavljena marca 2012. Po tem datumu bo mehanizem za izmenjavo informacij upravljala Evropska agencija za okolje.

V beli knjigi je predstavljena tudi zamisel o **prilagoditveni strategiji Unije**, ki bo predvidoma sprejeta leta 2013, pri čemer naj bi se ukrepi v skladu s strategijo izvajali od leta 2013 do leta 2020. Namen te strategije je razvoj celovitega okvira za prilagoditvene dejavnosti na vseh ravneh.

6. STANJE V DRŽAVAH KANDIDATKAH ZA ČLANSTVO V UNIJI

Emisije toplogrednih plinov na **Hrvaškem** so se od leta 1990¹⁷ do leta 2009 zmanjšale za 8 %, v primerjavi z letom 2008 pa za 7 %. Vendar naj bi Hrvaška glede na predvidene emisije toplogrednih plinov iz petega nacionalnega sporočila s sedanjim sklopom politik in ukrepov težko dosegla kjotski cilj.

Na **Islandiji** so se emisije toplogrednih plinov od leta 1990 do leta 2009 povečale za 35 %, pri čemer so bile leta 2009 za 5,4 % manjše od emisij leta 2008. Ob upoštevanju sklepa 14/CP.7 in glede na predvidene emisije toplogrednih plinov iz petega nacionalnega sporočila je Islandija na dobri poti k uresnitvi svojega kjotskega cilja.

V **Turčiji** so emisije toplogrednih plinov leta 2009 znašale 369,6 milijona ton ekvivalenta CO₂, kar pomeni, da so se glede na emisije v letu 1990, ki so znašale 187 milijonov ton ekvivalenta CO₂, povečale za 97,6 %, glede na leto 2008 pa za 1 %. Čeprav je Turčija pogodbenica Priloge I, zanjo v sedanjem prvem ciljnem obdobju iz Kjotskega protokola ni določen cilj glede toplogrednih plinov.

Posodobljen popis emisij toplogrednih plinov za **Nekdanjo jugoslovansko republiko Makedonijo** ni na voljo. Med letoma 1990 in 2005 so se skupne emisije toplogrednih plinov zmanjšale za približno 19 %.

Za več informacij o emisijah toplogrednih plinov v državah kandidatkah za članstvo v Uniji glejte oddelek 2 delovnega dokumenta služb Komisije.